

Nytter det?

Græsrodsbevægelers mål?

Du kan ikke være i mindste tvivl om, at der findes en lang række organisationer, som har specialiseret sig og dermed har forskellig målsætning. Jeg skal ikke fremhæve nogen organisation, men blot anbefale dig at søge på Internettet.

Hvis du vil deltage aktivt, kan du vælge ud fra dine egne personlige interesser og ud fra dem og finde frem til, hvor du mener, du kan gøre den bedste indsats.

Et bedre miljø?

Et omfattende emne, der går fra fødevarer, arbejdsskader, klimaændringer, til skader på vor natur med de stadigt voksende trusler mod dyre- og planteliv.

En fredeligere verden?

Mod – krig – oprustning - vold – undertrykkelse – krigsforbrydelser mm. er hovedmenu for f. eks. Amnesty International og en lang række fredsorganisationer.

Skulle du passere Christiansborg Slot vil du kunne se Fredsvagten, en mindre gruppe, der i flere år med skiftende emner og skiftende paroler i al slags vej har demonstreret for fred.

Formålet med at aktionere er, at påvirke lovgivningsmagten nationalt og internationalt, således at de forskellige samfund sætter regler for, hvad der kan tillades og regler for modforanstaltninger (straffe) hvis reglerne overtrædes.

En konsekvens for effektive kontrolforanstaltninger er, at det enkelte samfund bevilliger de nødvendige midler, således at kontrolapparatet virker efter hensigten.

Ved at skabe opmærksomhed ofte via medierne søger man at skabe en opinion og dermed et flertal i vælgerskaren, som politikerne må tage hensyn til, hvis de vil blive hængende på taburetterne.

Bekæmpelse af social ulighed

fattigdom – ulandshjælp

Listen er lang, meget lang og tak for det. Men jeg stopper her.

Græsrodsbevægelsers metoder?

Ikke-vold og Civil Ulydighed.

Gandhis metoder er stadig i højsædet. Man gør opmærksom på de problemer, man ønsker ændret. Man bekendtgør hvor og hvornår man vil overtræde lovgivningen, såfremt man ikke opnår resultater, (får et tilfredstillende svar) aktionerer man.

Ved aktionen sætter man sig ud over samfundets love, begår bevidst en lovovertrædelse og afventer samfundets reaktion. Hvilket som oftest betyder arrestation med senere dom – straf.

Ikke vold stiller ekstreme krav til dens udøvere.

Man skal være i besiddelse af mod (det besidder jeg ikke) selvbeher-skelse og være fast besluttet på ikke at sætte sig til modværge selv ved grov provokation. Dette forudsætter en viden om ikke-vold – dermed uddannelse ikke mindst i planlægning af og den tekniske udførelse af aktionerne. Græsrodsbevægelsernes resultater bunder i årelangt, sejt arbejde, hvor man bevidst har sat saglighed i højsædet.

Ulla Røder er et godt eksempel på den udholdenhed, der præger mange af pionererne. Spontan råben og hærværk har gerne modsat virkning. Sagligheden belyses bedst af de mange henvendelser til og argumentationen med myndigheder og eksperter, der repræsenterer forureneren.

Man ikke blot påviser konsekvenserne af f. eks. forurening, men fremsætter også forslag til forbedringer. Enkelte af mange eksempler er aktionerne mod freon, Green Freeze – Stålvalseværket i Frederiksværk og Barsebäck.

Græsrodsbevægelsers akilleshæl

Organisationernes medlemmer er oftest unge under uddannelse. Når der er tale om aktivt at gå ind i en debat med myndigheder og industriens tunge drenge, kræves der folk med en efterspurgt ekspertise, som er mere end vanskelig at fremskaffe, al den stund, at erhvervslivet lokker med fristende tilbud. Det er derfor vanskeligt at fastholde en fasttømret og effektiv organisation over en længere årrække.

Sagt, så det ikke kan misforstås: Aktioner, der vækker mediernes bevågenhed her og nu har en vis effekt på kort sigt, men det er det lange seje træk, der giver resultater. Disse kan efterhånden aflæses direkte i de mange konventioner, denne verden har fået, men som det mere end kniber med få overholdt.

Græsrodsbevægelsers midler?

Økonomien hviler på frivillige bidrag, hvilket, hvor ønskeligt det end kunne være med offentlig støtte, skal ses som en bestræbelse på at stå frit, uafhængig af industrivirksomheder og samfund.

Fagbevægelsen nationalt og internationalt

I Danmark har arbejdet været koncentreret om sikkerhed på arbejdspladserne. Historisk var den spæde begyndelse centreret om ulykker, der direkte her og nu forvoldte skade på arbejderen.

I de senere år har man kunnet udvide arbejdet for en forbedring af sikkerheden omkring giftstoffer og om stressende og invaliderende arbejde.

Flere fagforbund har sammen med græsrodsbevægelser aktioneret mod rovhugst i skove i tropene. Internationalt har dansk fagbevægelse støttet plantagearbejdere i at få deres erstatningssager ført for domstole i Mellem-Amerika.

Vanskelighederne ligger i den bevisbyrde, som de skadeslidte har. De skal næsten på forhånd kunne dokumentere, hvilke skader de enkelte stoffer har forårsaget og sidst men ikke mindst skadernes følger.

Danske læger er ved lov pålagt at orientere patienten og indberette til Arbejdsskadestyrelsen om hvert enkelt tilfælde, hvor lægen vurderer, at der kan være tale om en arbejdsskade.

Den lovgivende den dømmende; den udøvende magts metoder

Lovgivningen er præget af de forskellige partiers holdninger og især af, hvis interesser de varetager. De såkaldte borgerlige partier i Danmark er ikke præget af initiativ, men af en tilbageholdenhed grænsende til en forbløffende passivitet.

Ofte kan man konstatere, at politikere og dele af erhverslivet benytter sig af EUs direktiver til at køre dansk lovgivning og allerede opnåede, gode forbrugerbeskyttende regler ud på et side spor og overlade dem til glemslens skæbne.

I disse faser spiller de internationale monopolars lobbyvirksomhed en væsentlig rolle. Korruption – bestikkelse forekommer – men er fænomener, der er svært beviselige og som oftest forekommer i sydligere lande end Danmark.

En af mange måder, at reducere miljølovgivningens effekt på, er, at beskære samfundets kontrollerende myndigheder, således at de pga. ressourcemangel ikke kan løse de pålagte opgaver.

En omvendt proportionalitet forekommer, når aktivister skal dømmes. Ved vore domstole falder hammeren hårdt og kontant.

Erstatninger fastsættes da uden de store overvejelser. Oprydning efter forurenende virksomheder kører rundt fra retsinstant til retsinstant, fra nævn til nævn og virksomhedernes jurister udnytter appelmulighederne med så stort talent, at oprydning ikke bliver foretaget, og erstatning ikke bliver betalt, da virksomheden i mellemtiden ofte er gået konkurs og alt af værdi er flyttet uden for lovens lange arm. I enkelte tilfælde er sagen forældet og kan derfor ikke dømmes.

Nytænkning og mere konsekvente handlingsmønstre savnes.

Det synes rimeligt, at når erstatningskrav rejses mod en forurener, at samfundet i højere grad fastfryser værdier, således at skatteborgeren skånes.

Det traditionelle middel mod aktivister er forhaling, fortielse og den rå magt.

Da den udøvende magt i et enkelt tilfælde gik i dialog med demonstranter, fik man ved fælles hjælp afviklet en demonstration uden vold. Man kan så håbe, at eksemplet tages op i fremtiden,

men jeg tvivler.

Industrien

En metode til at tilsløre et produkts skadelige virkninger er selve deklARATIONENS definitioner. Det er forekommet, at når et produkt erklæres for skadeligt, at selv samme produkt kort tid efter dukker op under andet navn, men tilsyneladende med et noget andet indhold.

Dette betyder, at vore kontrolmyndigheder igen ved kostbare laboratorie-undersøgelser skal afgøre om produktet er skadeligt.

Med de knap tilmålte ressourcer og den hastige udvikling af nye produkter synes opgaven på forhånd noget nær umulig at løse.

Resultater på lang sigt?

Der er ingen tvivl i mit sind om, at uden de effektive aktioner mod atomfaren, havde Danmark ikke blot haft atomkraftværker, men også atomvåben.

Tak for det. Her er nævnt fredning af truede dyrearter osv., men værd at bemærke er de mange internationale konventioner, der i de senere år er vedtaget på baggrund af græsrodsbevægelsernes utrættelige arbejde.

Stikordsregister

p = personregister

o = organisations-ordforklaring

A

Abernathy, Ralph Præst	72, 73, 81
Agent Blue	121
Agent Orange (Dioxin)	21, 121
Agent White	121
Aldrig mere Krig	33, 162
Alabama	68
Amnesty International	197
Amritsar	40, 49
Amsterdam	124
ANC	85, 86, 87, 97
Anderson, Warren	131
Anniston	72
Arbejd efter reglerne	192
Auken, Svend	129
B	
Baden ^P Powell	42
Bantu	87
Bao Dai kejser	119
Barsebäck	106, 109, 112, 144, 199
Basel konvention	146
Belafonte, Harry	76
Bhopal	100, 134
Bigelow, Albert	147
Biko, Steve	86, 93
Birmingham	73, 76
Black Power	80
Blokade	193
Boerkrigen	42, 84, 87
Bowers Sam	64
Boykot	48, 51, 94, 101, 144
B&W	30

BOPA ⁰	27
Bresjnev ^P	173
Brent Star	103
Brown Chapel	69
Brundtland rapporten	113
Budweiser	121
Buhl ^P Statsminister	28
BZ' ere ⁰	14
C	
Calcutta	40, 56
Cassius Clay ^P	153
Ceaurescus, Nicolae	176
Cheminova	125
Chamberlain koloniminister	43
Connor, Bull	75
CO-2	139
D	
Dansk Industrisyndikat	29
Darwin ^P	
DDR	172
Den danske Brigade	25
Den kolde Krig	91, 163
Den skæve Våbenfordeling	25
Den spanske Borgerkrig	22
Den spanske Syge	20
Den Røde Hær ⁰	
Desmond Tutu	97
Dien Bien Phu	119
Dioxin	118
Dow-pesticiden Dursban	131
Dow Chemical Co	121, 130
Dubcek ^P , Alexander	170
Dylan Bob	79
E	
Ellemann-Jensen ^P , Uffe	177

Stikordsregister

England	55	Helsinki	175
Epoxy	135	Hiroshima	158
ETA ⁰	28	Hitler ^P	
Etiopien	17	Hitler Jugend ⁰	12
EU	101, 103, 142, 187, 200	Ho Chi Minh	119, 120
F		Hoffman La Roche	123
Faslane	158	Holocaust	33, 91
Faste ⁰		Holst, Erik	107
Florin, Peter	177	Homelands	89
Fløjlsrevolution	172	Hooligans	14
FN	22, 93, 94, 101, 111, 149, 175	I	
Folkenes Forbund ⁰		Indiske Kongresparti	41
Folkeretten	19	Indiske Nationalkongres	53
Forbundspolitiet FBI	60, 63, 64	Ignalina	113
Fort Pillow	60	IMO	146
Frankrig	149	Irak	118
Fredsskat	19, 30	Israel	91, 103
Fredsvagten	197	J	
Frihedsrådet ⁰	26	Johnson ^P , Lyndon B.	120
G		K	
Gandhi	23, 31, 37, 41, 60, 69, 84, 98, 101 160, 186, 198	Kapstaden	42, 83
Genscher, Hans-Dietrich	177	Kaste	46, 55, 58
Gensplejsning ⁰		Kasturbai, Gandhis hustru	46
Gestapo ⁰		Kennedy ^P , John F. Præsident	78, 80, 120
Golfkrigen	22, 157	Kennedy ^P , Robert Justitsminister	73
Gorbatjov ^P	173, 176	Khan stammen	102
Greenpeace ⁰	111, 124, 138, 142, 146, 188	Kina	149
Greifswald	112	Killen, Edgar	64
Grindehvaler	143	King, Martin Luther ^P	
Gyllingnæs	108	Klerk, Frederik Willem de	88
Guernica	22	Koalitionsstyrker	35
Gullaschbaron	20	Kommissærordre ⁰	
H		Krog-Meyer, Erik	177
Haider, Jörg	103	Krigsskat	19, 30
		Ku Klux Klan	60, 63, 74

Stikordsregister

Kuomintang ⁰	102	Ngo Dinh Diem	119
Kupolovne	126	Ngyuyen Van Thieu	120
KZ-fanger	117	Nielsen, Aage	7
L		Nixon ^P , Richard	120, 121, 163
Lauritsen ^P , Søren kaldet Lille Svend	30	NOAH	109, 110
La Paimpolaise	149	Nobel, Alfred	20, 59, 92, 97
Lec Valensa	164	Nürnberglov ⁰	
Liebknecht ^P , Karl	33	O	
Lincoln ^P Præsident	60, 75	Oliekrigen	19, 22
Lockout	191	OOA	104, 110, 114
Luther ^P , Martin	12	Oranje-fristat	42
Luthulu, Albert	85, 92	Orissa	53
Luxemburg ^P , Rosa	33	P	
Lynetten ⁰	135	PAC Panafrican Congress	85, 86, 92
M		Pakistan	57
Mandela ^P , Winnie	97	Parks, Rosa	70
Martin Luther King	23, 31, 37, 61, 65, 186	Perestrojka se Gorbatsjov	173
Mc. Carthy	164	Ploughshare	158
Massaryk	170	PVC	139
Mayer, Wolfgang	173	R	
Miljøstyrelsen	146	Rainbow	151
Mokka	26	Ray, James Earl	59
Montgomery	59, 62	Ringhals	111
Munk, Kaj	33	RISØ	104
Murmansk	157	Robben Island	93
Mururroa	151	Registreringsattest	43
N		Red Power	80
Nagasaki ⁰ se Hiroshima		Rote Armé ⁰	28, 173
Napalm ⁰	121, 153	Roskilde Fjord	127
Natal	41	Russeltribunalet	153
Nehru ^P Statsminister	56	Røder, Ulla	161, 198
Nellikerevolution	167	S	
Nelson Mandela	23, 31, 85, 186	Salazar ^P	167
New Zealand	150	SANNC	84, 87
NGO	115	Saddam Hussein	117

Stikordsregister

Schlüter, Poul Statsminister	177	United Fruit Compagni	18
Septemberforliget	192	USA	37
Sennepsgas	21, 116	V	
Seveso	118, 124	Varslede konflikter	192
Shaka Zuluhøvding	84	Verwoerd ^P Premiereminister	86
Sharpeville	90	Vicekonge	51, 52
Shell	103	Viet Cong	119
Shuttlesworth, Fred Pastor	75, 76	Viet Minh	119
Sigyn	109, 147	Vietnam	21, 37, 118, 152, 163
Sit Down strejke	192	Vilde strejker	192
Smuts ^P General	43	Vogel, Wolfgang	177
Sophietown	89	W	
South African Native Congress	85	Wallace ^P George Guvernør	78
Soweto	86, 93	Warszawa	25, 34, 165
Spanien	146	Washington	59
Stalin	9	Watergate	163
Stasi	173, 178	Weidekamp ^P , Egon	137
Strejke	45	World Tradecenter	28
Sydafrika	39, 41	Wyhl	114
Sympatistrejke	45, 194	Z	
T		Zarnowiec	112
Taggart, David Mc	149	Zyklon	117
Terrorattentat	32		
Thalidomid	117, 157		
Thatcher premierminister	32, 94		
Thoreau	37		
Tjernobył	21, 110, 117		
Tolstoj	44		
Townchips	89		
Transvaal	42		
Tremileøen	109		
U			
Ulovlige strejker	192		
Undtagelsestilstand	86		
Union Carbide	129		

Personregister

B

Baden-Powell Lord (1857-1941) engelsk General, berømt for forsvaret af byen Mafeking i Boerkrigen. Brugte drenge som spejdere i denne krig. Grundlagde spejderbevægelsen

Brezjnev, Leonid: (1906 – 1982) Sovjetisk statsleder. Medvirkede ved præsident Khrushjovs afsættelse og indledte dermed en begrænset opblødning af forholdene i ind- og udland. Dette fik betydning for den senere præsident Gorbatjovs reformer. Samtidig forsøgte Brezjnev at skabe et militært apparat, som kunne ligestilles med USAs. En oprustning, der bragte den enkelte russer til tiggerstaven, Formålet var at skræmme modparten til forhandlingsbordet. Det blev åbenbart, at en atomkrig med anvendelse af brint-bomber ville betyde udslettelse af alt levende. I denne fase gennemførtes Helsinkiaftalen i 1975. Udadtil forsøgte Brezjnev dog at cementere Sovjets position, og man udarbejdede Brezjnevdoktrinen, som ingen senere ville kendes ved. Konsekvensen blev trusler om invasion i Polen, invasionen i Ungarn og Tjekkoslaviet. Brezjnev-forfatningen i 1977 afløste Stalins forfatning af 1936 og betød en ret så begrænset tilnærmelse og lighed med demokratiske tilstande i Vesteuropa.

Buhl, Vilhelm: Søgte under besættelsen 1940 – 45 at bremse tyske overgreb og dansk sabotage for at undgå krise; holdt stikkertale september 1942, blev maj 1942 statsminister, men blev „tvunget“ bort af tyskerne november samme år. Optog kontakt med modstandsbevægelsen og fik under folkestrejken 1944 dr. Best til at ophæve undtagelsestilstanden, mens han selv i radio i strid med Frihedsrådets parole opfordrede til arbejdets genoptagelse. Dannede 5. maj 1945 befrielsesregering, gik af i november samme år, og var 1947–50 minister uden portefølje, også han skulle have smør på brødet.

C

Clay, Cassius også kaldet Muhamed Ali: Gentagne gange verdensmester i sværvægtsboksning. Muslim. Nægtede militærtjeneste under Vietnamkrigen, blev dømt, straffet og udelukket fra sportsudøvelse i en periode. Da der var penge i ham, indskrænkedes forargelsen og perioden afkortedes.

Darwin Charles (1809 – 1882): Engelsk naturforsker og videnskabsmand. Udviklede teorien om selektiv udvælgelse, at mennesket oprindelige forfædre skulle søges blandt aber, og at kun den stærkeste overlever. Hans arbejde vakte modstand i de kirkelige kredse, som fastholdt den bibelske skabelsesberetning.

D

Dubcek. Alexander (1921 – 1992): Kommunist og deltager i modstandskampen under 2. Verdenskrig. Blev leder af Kommunistpartiet i 1968 og indledte en reformproces, der resulterede i Sovjets og de øvrige øststaters invasion. Dubcek blev ført til Moskva for under

Personregister

tvang at godkende Sovjets undertrykkelse. Efter fløjlsrevolutionen i 1989 fik Dubcek igen en aktiv politisk rolle som formand for det tjekkoslovakiske parlament. Fra 1992 blev han leder af det slovakiske socialdemokrati, men omkom ved en bilulykke. Omstændighederne ved ulykken er aldrig opklaret, men påstand om, at der var tale om overlagt mord, er fremsat.

E

Ellemann-Jensen, Uffe (f.1941): formand for Venstre fra 1984, udenrigsminister fra 1982 – 1993. Var tilhænger af Nato og blev i en lang række sager pålagt af et folketingsflertal at fremføre danske forbehold. Indenfor EU var der skarpe modsætninger og folkeafstemninger om Maastrichtaftalen blev igen et nederlag. Ellemann-Jensen lagde grunden til Danmarks mere aktive rolle i FN's fredsskabende aktioner.

G

Gorbatjov, Mikhail (f.02.03.1931): Sovjetunionens præsident 1990 – 1991. Med slogans som glasnost og perestrojka startedes reformprogrammer. Udenrigspolitikken blev ændret, Afspænding – afrustning – stop for det vanvittige våbenkapløb – stop for Den kolde Krig var Gorbatjovs mål. Stribevis af nedrustningsaftaler blev indgået, og de russiske styrker blev trukket ud af Afghanistan. I 1990 tildeltes han Nobels Fredspris.

H

Hitler, Adolf (1889 – 1945): Født i Braunau, Østrig, gjorde 1914 – 18 tjeneste på vestfronten som frivillig. Deltog 1920 i grundlæggelsen af Nationalsocialistiske Deutsche Arbeiter-Partei (NSDAP). Anklagedes efter et mislykket kupforsøg i München 1923 for højforræderi og idømtes 1924 fem års fæstningsarrest, men blev løsladt efter ½ år. Han var anbragt under så behagelige forhold, at han kunne diktere Mein Kampf til sin medfange Rudolf Hess, Mein Kampf, som blev en bibel for nazisterne, som formand Maos's Den Lille Røde senere blev for nogle kommunister. 20. juli 1944 reddede den tyske modstandsbevægelse et mislykket attentat mod Hitler. Da de russiske tropper stod i selve Berlin, begik Hitler selvmord i sit hovedkvarter 30. april 1945.

K

Kennedy John F. (1917 – 1963): USAs præsident fra 1961 – 1963) Besejrede Richard Nixon ved valget i 1961 og blev USAs første katolske præsident. Påbegyndte en ekstrem oprustning, var den direkte årsag til USAs deltagelse i Vietnam. Var involveret i det amerikansk støttede, men mislykkede angreb på Cuba (Svinebugten). I de sortes kamp for ligestilling og for borgerrettigheder indtog han en valen holdning for at sige det pænt. Blev myrdet. Mordet er aldrig blevet opklaret. Kennedy Robert: (1925 –1968) bror til John F. Kennedy. Blev i 1961 justitsminister under sin bror og fortsatte som sådan under Lyndon B. Johnson. Var imod Vietnamkrigen og støttede borgerretsforkæmperne og dem, der forsøgte at råde bod på den sociale nød.

Personregister

L

Lauritsen, Søren Egholm, kaldet Lille Svend: Sabotør, medlem af sabotageorganisationen BOPA. Deltog i og ledede en række af de dristigste og bedst kendte sabotager. Dræbt d. 16 februar 1945 under aktion mod Tankstelle i København.

Liebknecht Karl (1871–1919): Pacifist, rigsdagsmand 1912; stemte 1914 som den eneste socialdemokrat mod krigsbevillingerne. 1916 idømt 4 års tugthus for pacifistisk og revolutionær agitation; benådet 1918. Stifter nyt socialdemokrati, venstrefløj, men bryder senere også med dette, leder Spartakist-bevægelsen og dens oprør sammen med Rosa Luxemburg: Stifter Kommunistpartiet, blev myrdet af tysk emigrant, spion og gestapoagent Horst von Pflugk-Hartung, der senere havde tætte forbindelser til ledende socialdemokrater i den danske regering.

Lincon Abraham (1809 – 1865): Præsident for de amerikanske nordstater. Ophævede slaveriet i 1862. Efter borgerkrigen mellem Nord og Sydstaterne førte han en forsoningspolitik, men blev på trods af denne myrdet – siden fejret som USAs nationalhelt.

Luther Martin (1483 – 1546): Katolsk præst, men brød med katolicismen og grundlagde den evangeliske - lutherske kirke. Blev lyst i band af paven i Rom.

Luxemburg, Rosa (1870–1919): Polsk – tysk kommunistisk agitator og forsker. Tilsluttede sig omkring 1900 det tyske socialdemokratiske partis venstrefløj. Uenig med Lenin om bl.a. kommunistpartiets organisation og rolle samt det nationale spørgsmål. Var fængslet 1915–18 for sin pacifistiske og revolutionære agitation. Sammen med Karl Liebknecht i spidsen for Spartakisterne 1918; myrdet af officerer fra gardens kavaleridivision.

M

Mandela, Winnie (f. 1934): Var gift med Nelson Mandela fra 1958 – 1996). Høstede stor anerkendelse såvel nationalt som internationalt for sin modige optræden mod apartheid styret, som bandlyste hende , isolationsfængslede hende i 17 måneder og gav hende husarrest fra 1977 – 78. Hun udførte et prisværdigt socialt arbejde mellem de fattige og stiftede Mandelas fodboldklub. Under forsoningskampagnen kom det frem, at klubbens medlemmer havde myrdet politistikkere, hvilket kom til at skade hendes omdømme, dog ikke mere end at hun blev viceminister for kunst, kultur og videnskab fra 1994 – 95.

N

Nehru 1889 – 1963): Formand flere gange for det indiske kongresparti. Krævede englændernes fjernelse fra Indien. Fængslet fra 1942 – 1945). Premierminister fra 1947.

Nixon, Richard (1913 – 1994): Medlem af USAs senat i 1946, ivrig antikommunist. Præsident fra 1969 – 1974. Hans største problem var at finde en afslutning på Vietnam-

Personregister

krigen, uden at USA tabte mere ansigt, end det havde gjort i forvejen. Træder tilbage den 8. august 1974, efter at det juridiske udvalg i repræsentanternes hus havde besluttet at rejse rigsretssag mod ham for magtmisbrug. (Watergateskandalen).

S

Salazar f. 1889: Finansminister i 1926; redder Portugal fra ruin. Førsteminister 1932, senere udenrigs- og krigsminister. Indførte diktatur fra 1932, de af hans politiske modstandere, der ikke formåede at flygte udenlands, blev fængslet. Trods sine fascistiske sympatier holdt han Portugal neutralt under 2. Verdenskrig. Hans drømme om et Storportugal brast med nederlagene under kolonikrigene primært Angola.

Smuts, Jan (1870 – 1950): General, var af hollandsk slægt, (boer). Var i modsætning til boernes stejle holdninger over for England, men deltog alligevel i boerkrigen. Efter krigen arbejdede han for en forsoning med England og var med til at grundlægge Unionen of South Africa i 1909. Under Første Verdenskrig ledede han de militære operationer mod de tyske kolonier i Sydvest Afrika. Premiereminister fra 1939 og gik ind for Syd Afrikas deltagelse i Anden Verdenskrig på engelsk side.

W

Wallace, Edgar: (1919 – 1998) Var guvernør i tre perioder i staten Alabama i USA. Var topfigur i de hvides racistiske kamp mod de sorte og bagmanden for de mange overgreb på sorte borgere. Var præsidentkandidat i 1972, men blev under valgkampen hårdt såret ved et attentat. Måtte tilbringe resten af sit liv i kørestol. I 1980. erne undskyldte han sine tidligere racistiske gerninger og holdninger og blev igen valgt som guvernør i Alabama.

Weidekamp, Egon: Overborgmester i København. Af nogen er han betegnet som en dygtig politiker og administrator, af andre som en arrogant, egenrådig til tider provokerende personage. Han repræsenterede et arbejderparti, kaldet Socialdemokratiet, men er mest husket som en politiker, der var meget lidt forstående overfor ønsker fra den brede, københavnske befolkning. Se BZ og Lynetten.

Organisationsregister

B

BZ-bevægelsen opstod i Danmark i 1981 senere kom andre grupper til i Ålborg, Århus og Esbjerg. Formålet var skabelse af fristeder for unge. Medlemmerne tilhørte punk-miljøet, Børnemagt og venstreorienterede. Københavns overborgmester Egon Weidekamp var også her totalt afvisende og blev dermed indirekte årsagt til og ansvarlig for politiets metoder overfor BZ'erne. Grov vold fra begge sider, tåregas, knippelsuppe, kast med brosten, Molotov cocktails og affyring af møtrikker fra slangebøsser var menuen. En lang række ejendomme blev besat, mest kendt blev politiets aktion mod Allotria. Her var politiets aktion tilrettelagt med noget, der mindede stærkt om en militær manøvre. Da man med besvær var trængt igennem barrikaderne, fandt man et tomt hus. BZ'erne var pist væk, forsvundet igennem en underjordisk tunnel, de havde gravet forud. Det tiltalte danskernes humoristiske sans. BZ'erne har i de senere år bevæget sig i en mere politisk bevidst retning og eksempelvis støttet kampen mod apartheid, mod EU og vist sig solidariske med frihedskampene i Salvador, Nicaragua og Palæstina.

BOPA: Borgerlige Partisaner; dansk kommunistisk modstandsorganisation, dannet 1942 af tidligere spaniensfrivillige. Da disse stort set var dræbt eller anbragt i KZ-lejre indrulleredes modstandsfolk med andre politiske overbevisninger end de kommunistiske fra 1944. BOPA gennemførte under Anden Verdenskrig en lang række sabotageaktioner (mere end 1.000) mod den tyske besættelsesmagt. Medlemstal dec. 1944 mellem 80 og 100, ved kapitulationen 175. Tabsprocent ca. 25. Gennemsnitlige levetid for en sabotør var tre måneder. Forbrug af sprængstof 25 – 30 tons.

E

ETA: Terrororganisation i Spanien. Officielt „kæmper“ man for baskernes nationale ret som folk til at udgøre en selvstændig stat uafhængig af Spanien. Spanske regeringer, lige fra den fascistiske general Franco til vore nuværende demokratiske har langt fra været lydhøre endsige imødekommende. Organisationen har udført bombesprængninger, drab og har kostet sagesløse civile liv og helbred. Terroren har som resultat medført, at tilhængernes skare er skrumpet ind.

F

Faste = sultestrejke flere religioner har faste, dvs. en begrænsning i indtagelse af føde. Ramadanen er kendt fra muhamedanernes faste fra solopgang til solnedgang i årets niende måned.

Fasten brugt som politisk aktionsmiddel betyder, at man nægter at indtage føde indtil døden indtræffer. I de fleste tilfælde vil man, når demonstranten er hjælpeløs, tvangs fodre denne. Dette skete ikke for én af Rote Armés aktivister, han døde af sult.

Organisationsregister

Folkenes Forbund: organisation til fredens bevarelse, oprettet 1919 som et af præsident Wilsons 14 punkter. Folkenes Forbund skulle løse internationale konflikter ad fredelig vej og bruge ikke-militære tvangsmidler, sanktioner, mod en angriber. Medlemmer var oprindeligt de stater, der vandt Første Verdenskrig: senere optoges de tabende stater, men USA blev aldrig medlem. Folkeforbundet trådte sammen første gang 1920 i Genève. Reelt begyndte sammenbruddet 1933, da Japan udmeldte sig efter angrebet på Kina 1931, som Folkeforbundet ikke havde kraft til at standse ved sanktioner. Følgen blev Tysklands udmeldelse og Italiens Abessinienkrig 1935, som Folkeforbundet kun mødte med halve sanktioner. Folkeforbundets passivitet ved Den Spanske Borgerkrig blev en hovedårsag til de fortsatte nazistiske overgreb og forbydelser. En appetitvækker om man vil. Den internationale Domstol i Haag fortsatte efter Folkeforbundets officielle ophør i 1946.

Frihedsrådet – Danmarks Frihedsråd: Ledende organ for modstandsbevægelsen i Danmark fra 16. september 1943 til krigens afslutning 5. maj 1945.

Stiftedes af organisationerne Dansk Samling, Ringen, Frit Danmark og Danmarks kommunistiske Parti og holdt normalt ugentlige møder forskellige steder i København, hvor retningslinjerne for arbejdet blev fastlagt. Et antal underudvalg beskæftigede sig med bl.a. våbenfordeling, illegal presse, udarbejdelse af lovforslag til opgøret med besættelsestidens tyskerhåndlangere samt kontakten med politikerne. Trådte 1. gang offentligt frem for befolkningen med et opråb september 1943 og godtoges i vid udstrækning som Danmarks egentlige, frie regering; hertil bidrog, at Frihedsrådet repræsenteredes i Sverige af Ebbe Munck, i England af Christmas Møller og i Moskva af Thomas Døssing. Medlemmer var Niels Banke, C. A. Bodelsen, Ole Chievitz, Mogens Fog, Erling Foss, Børge Houmann, Erik Husfeldt, Frode Jakobsen, Alfred Jensen, Ole Lippmann, Flemming B. Muus, Arne Noe-Nygaard, Aage Schoch, Arne Sørensen og Hans Øllgaard. Opløstes juli 1945 og erstattedes af Frihedsbevægelsens Samråd, som fungerede til oktober 1946.

G

Gensplejsning: I generationer har man inden for dyre- og planteavl kunnet forbedre udbyttet ved bevidst at krydse udvalgte eksemplarer af dyr eller planter. Resultater er kendt inden for dansk landbrug. Baconsvinet og malkekvægets stigende ydelser er uomtvistelige. Krydsning var en langsommelig og resourcekrævende metode, hvor man ofte endte i blindgyder. I en årrække udvikledes hybrider indenfor forskellige kornarter, og i barmhjertighedens navn gav man bønder i ulande såsæd af hybrider. Visse steder fik man misvækst, forårsaget af plantesygdomme og insektangreb. De fattige bønder blev dermed stillet endnu ringere. Med vor genteknologi i dag kan man finde gener med bestemte anlæg og ved at udelade uheldige, sygdomsfremkaldende egenskaber skabe pragteksemplarer. For menneskers vedkommende kan arveligt betingede sygdomme eller egenskaber således på forhånd bestemmes og udelukkes.

Organisationsregister

Det er således teoretisk muligt for et forældrepar at få undersøgt deres gener, ved at levere henholdsvis æg og sæd, lade generne undersøge, og udelade alle andre gener end dem, der kan give et velbegavet eller genialt barn. Hvis og såfremt bremserne ikke slås i, vil man om årtier opleve en ny race med eliteindivider, dermed er de nazistiske ønskedrømme om raceudvælgelse opfyldt.

I vor hverdag har gensplejsning tre parametre.

Udbyttet kan øges, og ved visse plantearter kan udgifter til arbejdskraft formindskes. Dette gælder eksempelvis for dyrkning af sukkerroer. Lugningen minimeres.

2. Det vides endnu ikke om fødevarer fremstillet af gensplejsede varer kan have uheldige sygdomsfremkaldende virkninger for forbrugere.

3. Spredning af gensplejsede arter (planter) og deres eventuelle krydsning med andre planter i naturen er ukendt. Risiko for forekomst af nye sorter eller arter (mutationer) med skadelige virkninger er så stor, at flertallet af eksperter og politikere maner til forsigtighed. Indtil nu viser erfaringerne, at menneskers indgriben i naturens orden, kan give øjeblikkelige men kortvarige gevinster. Rotters resistente overfor rottegift, malaris resistens overfor medicin, og ikke mindst sygehusenes kamp mod resistente bakterier er for overbevisende til, at man bare lader stå til.

Gestapo; Geheime Staatspolizei: tysk hemmeligt statspoliti, oprettet 1933 i Preussen af Göring, i de øvrige tyske lande af Himmler: 1936 forenet med rigssikkerhedsvæsenet, der beherskedes af SS og tjente til hensynsløs undertrykkelse af nazismens modstandere, efterhånden også i de besatte lande. Havde uindskrænket magt og var uafhængigt af justits- og forvaltningsmyndighederne. 1946 erklæredes Gestapo ved Nürnberg-processen for forbryderisk. Gestapochef i Danmark fra 1943 var SS-general Günther Pancke, men Otto Bovensiepen var den egentlige ansvarlige for bekæmpelsen af modstandsbevægelsen. Gestapos hovedkvarter i København var Shellhuset, i Århus Universitetsbyen og i Odense Husmandsskolen.

Greenpeace

Gå på Internettet og find Greenpeace. Adressen er: www.greenpeace.dk På denne side får du adgang til alle relevante oplysninger.

Uddrag fra organisationens forside Organisationen – i verden Greenpeace International med hovedkontor i Amsterdam koordinerer Greenpeaces kampagnearbejde globalt, og holder et vågent øjemed i de 30 nationale og regionale kontorer rundt om i verden. De nationale/regionale kontorer (Greenpeaces Norden er et af disse) sender en repræsentant til Greenpeace Internationals årsmøde. På dette årsmøde vælges den internationale bestyrelse, der tager stilling til organiseringen af de globale miljøarbejde, og det forløbne

Organisationsregister

års resultat granskes. Greenpeace Internationale bestyrelse ansætter den internationale administrerende direktør. Globalt støttes Greenpeace af godt to og en halv million privatpersoner, der bidrager med ca. en milliard kroner hvert år til organisationens arbejde.

I Norden:

Greenpeace Norden blev oprettet i 1999 gennem en sammenslutning af de nationale Greenpeace kontorer i Danmark, Sverige, Finland, og Norge. Sammenslutningen skete for at øge slagkraft og effektivitet gennem et bedre nordisk samarbejde. Greenpeace Norden bliver støttet af omkring 90.000 støtte-medlemmer, som bidrager med ca. 40 millioner kroner om året. På vort hovedkontor i Stockholm og de nationale kontorer i København, Oslo og Helsingfors arbejder der i alt godt tredive ansatte. Foruden vore ansatte arbejder mange frivilligt for Greenpeace med alt fra kontorarbejde til aktioner. Greenpeace Norden ledes af en bestyrelse, som ansætter en administrerende direktør til at lede det daglige arbejde.

Vor organisationsform gør det let for os hurtigt og ubureaukratisk at kunne træffe vigtige beslutninger. Ligesom andre indsamlingsorganisationer fremlægger Greenpeace helt åbent sit regnskab, der kontrolleres af statsautoriseret revisor hvert år.

H

Hitlerjugend, Jungvolk: Hitlerungdom: tysk nazistisk ungdomsorganisation, oprettet 1926: talte i 1932 ca. 100.000 medlemmer; fra 1936 var medlemskab obligatorisk. Optog drenge og piger fra 10 til 18 år og opdrog dem i nazistisk og militaristisk ånd. Blev indsat ved fronterne i krigens slutfase.

K

Kommissærordren: Blev under 2. Verdenskrig givet til alle militære tyske enheder. Ordren lød på, at enhver, der mistænkedes for eller kunne antages for at være mod tyske interesser, skulle skydes på stedet. Ordren blev fulgt slavisk af SS, noget mere behersket af Værnemagten.

Kuomintang 1946 – 1949; De kinesiske kommunister og de nationalistiske Kuomintangstyrker holdt under den japanske angrebskrig en form for væbnet neutralitet. Nogle steder samarbejdede de i kampen mod japanerne, for andre steder at bekæmpe hinanden. Dette skyldtes, at generalissimo Chiang Kai-Shek ikke havde den fornødne kontrol overalt i det store rige, hvorfor lokale ledere sammen med japanerne bekæmpede de kommunistiske styrker. Ved Japans nederlag kom det til åben krig mellem Mao Tse-Tung og Shiang Kai-Shek. Denne led på trods af massiv støtte og indblanding fra USA nederlag pga. af manglende kampmoral, inkompetence, korrupsion og uduelighed. I 1949 flygtede størsteparten af Kuomintangs styrker til Formosa, andre til Burmas jungle, hvor de oprettede en regulær hær i Khanstammens område. Kuomintang var medlem af FNs sikkerheds-

Organisationsregister

råd og fik derved en afgørende indflydelse. De blev af flere betragtet som USAs lydstat i kampen mod kommunismen. Den indiske præsident Nehru foreslog med held, at den kommunistiske stat Folkerepublikken Kina overtog pladsen i FN.

L

Lynetten Københavns Kommunes Rensningsanlæg opført på Amager. Anlægget var et led i fra dansk og svensk side at mindske forureningen i Øresund. Den tidligere omtalte, socialdemokratiske overborgmester Egon Weidekamp hørte, men negligerede arbejdnernes berettigede krav om udeladelse af giftstoffet Epoxy. se Weidekamp.

N

Nagasaki - Hiroshima den 6. august 1945 kastede amerikanerne den første bombe over Hiroshima og tre dage senere endnu en over Nagasaki. Byerne blev totalt udsløjet og mere end 80.000 civile blev ofre og over 50.000 invalideret. Mange døde flere år senere af forbrændinger eller af kræft forårsaget af den radioaktive stråling. I de følgende år fødtes mange misdannede børn, men man har ikke med videnskabelig sikkerhed kunnet påvise om strålingskader også har medført genetiske ændringer.

Napalm er en brændbar, klæbrig substans udviklet af amerikanske videnskabsmænd under 2. Verdenskrig, hvor stoffet blev brugt i flammekastere. De første napalm-bomber udviklede en varme på 675 grader. En videre udvikling førte til Mark 77 B brandbomber, hvor varmeudviklingen ligger på omkring 1.000 grader. Denne bombe er tilsat PVC således, at forsøg på at fjerne brændende tøj fra den skadesramte er udelukket. Napalm blev anvendt under Viet-namkrigen og ofrene var overvejende civile. Anvendelsen af Napalm er en krigsforbrydelse i strid med 4. Genevekonvention og FNs tillæg til denne af 1980. USA har nægtet at underskrive konventionen og Pentagon har 3. august 2003 indrømmet at have brugt Mark 77 B bomber under krigen i Irak.

Nürnberglov I 1935 indførte nazisterne den racistiske Nürnbergerlov. I loven opstilledes kriterier for, hvornår man var berettiget til at være medlem af det tyske rigsfælleskab og hvornår man ikke var. Man udarbejdede tavler, således at borgerne kunne finde frem til om de var hel-, halv- eller kvartjøder. Ægteskab mellem «rene» ariere og «besmittede» blev forbudt og overtrædelser straffet. En «besmittet» mistede alle borgerlige rettigheder.

R

Rote Armé (1970–1998 tysk byguerillagrube, dannet under Den kolde Krig, hvor USAs militære intervention i Vietnam og andre steder blev optrappet. Nedskydning af bevægelsens talsmand Rudi Dutschke på åben gade i Berlin og fængslingen af mange aktivister splittede bevægelsen. De militante dele af bevægelsen dannede solidaritetskomitéer, og havde mange forbindelser til udlandet bl.a. Black Panther i USA, samt et netværk, der

Organisationsregister

bistod amerikanske desertører. Flere RAF-aktivister fik militær træning hos PFLP i Jordan. I de følgende år gennemførtes en lang række aktioner mod banker, politistationer og ved gidseltagning. Der er derfor umiskendelige lighedspunkter mellem terror-aktioner udført i Italien, Tyskland og andre steder. Vesttyskland vedtog en række antiterrorist-

Litteraturliste

- Et skridt mod friheden, Jespersen og Pio, 1968
- Et stykke af min sjæl gik med ham, Winnie Mandela, Samleren, 1985
- Fra Gandhi til Greenham Common, Toni Liversage, Gyldendal 1987
- Hooded Americanism, David M. C., Galmers duke University Press
Durham 1987
- I front mod apartheid, Folkekirkens Nødhjælp 1989
- Ingen tårer – vor fremtid er lys, Tore Linné Eriksen,
Mellemfølgelig Samvirke, 1989
- Ku Klux Klan, Kim Møller Hansen, Gyldendal 1989
- Let the Trumpet Sound. Stephen B. Oates.
- Mit liv med Martin Luther King. Coretta Scott King. Samlerens Forlag 1970
- Sydafrikas krig mod nabolandene, Tore Linné Eriksen,
Mellemfølgelig Samvirke, 1986
- Tanker og taler, Desmond Tutu. Udvalgt af Naomi Tutu, Borgen, 1989
- The Strategi og Civilian Defence. Stackpole Books 1968.
- Vejen til frihed; Munksgaard/Rosinante, 1994
- Undskyld, hvor er den hvide kø? Jesper Strudshom. Politisk Revy
- White Terror. The Ku Klux Klan Conspiracy and Southern Reconstruction.
Internettet:
www.greenpeace.dk
www.stopterrorkrigen.dk
www.fredsaktiv.dk